

Dopisi.

Iz Kostrivnice. (Volitev blizu!) V kratkem času bode treba novih občinskih volitev. Zato je potrebno, da že zdaj dobro premislimo, komu naj za prihodnja tri leta izročimo skrb za našo občino. Kdor je le nekoliko nepristransko opazoval delovanje dosedanjega odbora, posebno pa našega župana, ta mora pripoznati, da smo strašno zavozili, ko smo si ga pred tremi leti izvolili. Velika napaka je bila že ta, da smo skoraj vso županovo žlahto volili v odbor, kakor da bi bila samo ta sposobna in opravičena vladati celo občino. Izmed te žlahte sta za odbornika sposobna edino g. Kupnik na Podplatu in Ogrinc v Čačjivasi. V dosedanem odboru je tudi mož, o katerem vsakdo ve, da se ne briga ne za cerkev, ne za službo božjo; njegov Bog je denar. Sramota in greh bi bil, takega moža na novo izvoliti. V Gornji Kostrivnici je dosedanji odbornik mož, kateremu je največje veselje, hujskati ljudi ter jih spravljati v prepir; razven tega se rad norčuje iz svetih rečij. Edini Gorjanci so mu še udani, ker nimajo prilike, ga natančneje opazovati. Ko bi ga ti tako poznali, kakor mi v Kostrivnici, bi mu gotovo za vselej dali slovo. Proti drugim odbornikom nimamo kaj reči, kakor tó, da vse preveč prikimavajo županu. Naš župan veliko pisari in govori in se hvali, pa vse skupaj ni vredno piškavega oreha. C. kr. okrajno glavarstvo ne mara za njegove prismojene dopise, vsaka prošnja, po županu napravljena, vrže se v stran! — Omeniti še moramo, da imajo v dosedanjem odboru nekatere okolice preveč odbornikov, druge pa nič. Pravično in krščanska ljubezen terja, da pri novi volitvi odbornike enakomerno razdelimo na celo občino.

Iz Šmartna pri Slov. Gradcu. (Kmet in slabi časi.) Ako človek prebira časnike, naleti večkrat na izjavo: »Kmetu se mora pomagati, da ta močen steber države popolnoma ne opeša!« Pa žalibog, da do tega še ni prišlo. »Obljubiti in pa dati je preveč«, pravi prislovica. Marsikateri kmet se pritožuje čez slabe čase in pričakuje od leta do leta boljših; ali zastonj. A jaz pa mislim drugače, dragi čitatelj; ne slabi časi, ampak slabe postave, skovane od liberalcev, kmeta žulijo in slabijo brez konca. Tak postava je na primer lovška postava, o kateri je »Slov. Gospodar« že večkrat pisal. Druga je ona o zavarovanju proti nezgodam. Koliko kmetov in trgovcev se pritožuje zoper to postavo, ker je nepotrebna in je kmetu na kvar. Ako človek pomisli, da trgovec mora drago plačati zavarščino, razume se samo ob sebi, da bo te stroške prištel k drugim in za toliko odstotkov ceneje kupil od kmeta n. pr. les in drugo, kar je le kmetu na škodo. Po vrhu pa so prav sitna tista oglasila in računi, ki se redno morajo napraviti, nadalje pa, ako se kdo ponesreči, dobi Bog ve kdaj izplačano primerjeno mu zavarščino. Ali bi ne bilo boljše, da bi bila edino okrajna bolniška blagajnica, pri kateri je lahkí oglasiti izstop, vstop in ponesrečenje vsakega delaveca in je lahko dobiti takoj mu odmerjeno podporo? Na tak način bi bilo le eno plačilo in ljudem tudi ustrezno. In kaj pa naj rečem o šolski postavi? To ti je prava mōra, ki tlači kmeta čez sile. Višje oblasti ukazujejo zidati draže in prostorne šole in silijo vsakega otroka v šolo. Pa to izpolniti ni tako lahko, kakor bi kdo mislil. Revež itak nima ničesar za obleko, za živež zase, še manj za otroka, in kako ga naj v šolo pošilja? Zato občutijo te vrste ljudje to postavo neizmerno in se izgovarjajo na vse mogoče načine in pritiskajo na občino, tedaj na davkoplačevalca, naj mu kupi obleko i. t. d. Pa kmetu se tudi ne godi boljše. Med tem ko mora pošiljati svoje otroke dolgo vrsto let v šolo, mora si najemati služabnike, ali kje jih dobiti?

Fant, ki stopi iz šole, se že pasti sramuje, za hlapca pa je še preslab, in tudi ne ume dela. Ako vzame kmet oferskega otroka in ga v šolo ne pošlje, je kaznovan. Na tak način ubožni nimajo zaslužka, kmet pa ne pastirja. Ne rečem s tem, da ni treba otrokom v šolo hoditi, do 12. leta je kmečkom otrokom gotovo dovolj. Dragi bratec, pa to še ni vsé, kar tlači davkoplačevalca! Naš krajni šolski svet namerava v Golavabuki napraviti pomožno šolo, za katero je bilo zborovanje dne 20 okt. Zavedni kmetje so se te stavbe branili, ali g. okrajni šolski nadzornik jih je tolažil s tem, da taka šola ne bo veliko stala i. t. d. Tej tolažbi pa ni verjeti, ker odlok vis. ministerstva za uk in bogočastje z dne 9. jun. 1873 št. 4816 in oni z dne 16. maja 1883 št. 10544 ex 882 d. z. št. 8. odločno zahtevata, kaka da mora biti šola, in take stavbe stanejo peneze. Kje so še potem klopi, podučni pripomočki, drva in drugo? Za vse to se bo moralo seči globoko v žep, ko bi le kaj notri bilo! V taki zimi, kakršna je bila lani, pa g. učitelj ne dojde do te šole iz Šmartna brez smrtne nevarnosti. Kaj pa zaradi krščanskega nauka? Ali bodo mogli g. katehet dohajati redno, posebno če bi imeli le enega g. kaplana? Vsak pameten človek mora priznati, da ni nikakor dobro, cepiti farane, posebno pa otrok ne od farne duhovščine. — Premožnih kmetov tukaj sploh ni, izvemši nekatere. Oče prevzame kmetijo z dolgovi, ta jo prepusti sinu tudi z dolgovi in tako naprej od roda do roda, tako, da je ubogi kmet le suženj kupila in se bo polagoma izpilo vse imetje, kar je hujše od nekdanje robote in se je bati, da rez polagoma pride vse na nič. Na tak način, Bog varuj, se odpre pot socijal-demokratom; kajti »prazen žakel ne stoji po koncu!«

Iz Ptuj. (Za dijaško kuhinjo) so v mesecu oktobru darovali sledeči p. n. dobrotniki: Šostarič Ferd., župnik pri Mali Nedelji, 2 gld.; Marzidovšek Rad., c. in kr. v. kaplan v Trstu, 3 gld.; Meško Jak., častni kanonik i. t. d., 5 gld.; dr. Brumen, odvetnik v Ptuj, 5 gld. (za 1. tečaj); Gregorič Anton, posestnik in tajnik v Ptuj, 5 gld.; Raisp Ferdinand, vpokojeni oskrbnik v Ptuj, 10 gld.; dr. Jurtela Franc, odvetnik v Šmarjah in dež. poslanec, 10 gld.; Lempl Marija, posestnica v Ptuj, 1 gld.; Vraz Janko, župnik pri Sv. Florijanu, 1 gld.; Bratuša Al., beneficijant v Ptuj, 1 gld.; Cilenšek Mart., profesor v Ptuj, 1 gld.; Črnko Marko, vikar v Ptuj, 1 gld.; Majcen Ferd., profesor v Ptuj (za 1. tečaj) 5 gld.; Ožgan S., c. kr. notar v Ptuj, 1 gld.; dr. Ploj Jakob, odvetnik v Ptuj, 3 gld.; dr. Schiffrer Jan., c. in kr. polk. zdravnik v Ptuj, 1 gld.; Sedlaček J., tajnik v Ptuj, 50 kr.; Šalamon Fr., mestne fare kaplan, 1 gld.; dr. Horvat, odvetnik v Ptuj, 1 gld. Volilo po 1 g. dr. Muršec-u v Gradcu 100 gld. — Prisrčna hvala!

Iz Gorenje Hudinje pri Celju. (Povodenj; napisi.) Celje je stočišče mnogih strug in kot najnižji kraj doline mora od povodnjij največ trpeti. Vsi naši potočki, viri in jarki odpeljavajo vodo proti mestu. Savinja ima pri mestu preplitvo strugo tako, da namestu, da bi se izlivala naše Ložnica, Sušnica, Koprivnica, Voglajna s Hudinjo in Bezovičnico — dobavljajo se ob povodnji celo vodo čez savinjsko strugo. Zlo pa je tem večje, odkar teče železni konj po Savinjski dolini. Ne le da so prerovi in mostovi na tej progi strašno redki, — pri Celju v Gaberju je le edini most —, ampak še tudi silno ozki. Dne 21. vinotoka t. l. je tekla voda čez visoki železniški nasip in segala v Gaberju 2m čez zemljo, česar še ne pomnijo, akoravno pomnijo že sploh večje povodnji po dolini. Kako se naj voda odteka, ako ni zadosti prerovov? Ravno tako neskrbna je južna železnica, katera je dala velik prerov, ki je zadostno vode požiral, — zamašiti! Tako imamo pri vsaki povodnji — jezero. Naj bi izvedenci prišli le

ob povodnji sem, ne pa ob lepem suhen vremenu! — Po naši okolici visé ponekod čudni germanski napisi raz hiše. Črke v vsakovrstnih mešanih slogih, slovica, kakor bi iz kotla pene posnel; — da le blažena nemščina disi! Ob cesti imamo križ, v spomin neke nesreče. Dosedaj je bil popis nesreče sicer nemško, pa pravilno in ukusno predöčen. Danes pa vidiš nov opis, pa skažen, da je groza. Končno stoji: «...der Vater war todt. Das Kind lebte betrauert von seinen...» Potniki, molite za nesrečenca, pa tudi za — nevedneže! M.

Od Sotle. (Še enkrat o lovski postavi.) Slovenski posestniki! Vzamite si v spomin dopis iz Vitanja v »Slov. Gospodarju« št. 41., posebno tisti posestniki, ki zaradi divjačine veliko škode trpite! Naj občinski uradi pošljejo prošnje na deželni odbor, da se lovška postava spremeni, da bo smel vsak posestnik na svojem zemljišču divjačino loviti. Sedaj vam divjačina na polju, sadonosnikih in vinogradih mnogo škode stori, in če za odškodnino od lovskih najemnikov kaj zahtevate, z dobrega nič ne dobite, s hudega pa tudi ne veliko več. S puško nikamor od svojega stanovanja niti stopinje storiti ne smete. Če se kje strel sliši, poizveduje natančno lovski najemnik in njegovi pomočniki, kdo in kaj je ustrelil. Posebno so pa pri tem brzi in zvesti gospodje orožniki, ki puške jemljejo, naj kdo tudi zasleduje samo ververico, ki ni zapisana v lovnici. Vložite torej prošnje, dragi rojaki, da se vam v prid lovška postava spremeni; storite to z združenimi močmi, kakor ste prosili za celjsko gimnazijo!

Z Zdol pri Kozjem. (Letina.) Leto se bliža h koncu svoje kronike. Spravljanje poljskih pridelkov je tudi pri kraju. Torej je dobro, da poizvemo iz letošnje kronike, koliko nam je kaj polje obrodilo. Ozimna setev nam je slabo obrodila, ker je bila močno pozebla. Zato smo pa s poletnimi pridelki nekoliko bolj zadovoljni. Koruza, krompir, oves, proso i. t. d. je prav bogato obrodilo, ajda bolj slabo, ker jo je suhi avgust preveč v rasti zadrževal. Tem manj pa smo dobili repe, korenja in zelja. Sadije je obrodilo srednje, največ češplje in hruške, jabolke skoraj nič. Orehov in kostanja je bilo še koj dovolj. Nabrali smo nekateri več, nekateri manj od lani; pač, kakor smo gorice obdelovali. Samo v vinogradih gospoda šentvitskega župnika se je nabralo devet polovnjakov dobrega mošta. Res, še koj lepo število, pa tudi oni redno in točno skrbijo za obdelovanje vinogradov. Ko bi sosodje posnemali, njih zgled, tedaj bi gorice še dobro rodile! Kapljica kaže, da bo prav dobra; o da bi jo le ljudje po pameti pili!

S Slatine (Kaj delajo nemške klopi v Vitanju?) Obljubil sem vam, da hočem ob svojem času pogledati za nemškimi klopmi ter vam poročati, kako se jim v Vitanju godi. Par nemčuhov je tukaj za njimi sicer prelivalo solze; vsi drugi so se pa grozno smejali vozniku, ko jih je nabasal na voz ter odpeljal v tuje kraje. Zvedel sem, da ob vseh svetnikih se bo začela v Vitanju tista preklicana šulvereinska šola. Kaj velja, pa stopim preko Št. Jurija in Vojnika tje gor. Radovednost me je gnala proti Vojniku tudi zavoljo tega, da pozvem, koliko otrok šteje vojniška šulvereinska šola, ki se je tudi imela začeti ob vseh svetih. »V Vojniku so sami trdi Slovenci — v trgu in po okolici;« tako sem slišal večkrat; »ta nemška šola je gotovo prazna«, si mislim. Toda kaj zvem? Nova nemška šola v Vojniku je otrok vsa prenapolnjena? Jeli res, da so tudi tamošnji Slovenci poslali v njo svoje otroke? Ne, tega nisem nikdar pričakoval! Vprašam torej znanega Slovenca: »Kako je bilo to mogoče?« — »Prijatelj, mi odgovori »pri nas je vse mogoče. Naše ljudstvo je premehko. Danes ti izvolijo v častne občane vrle slovenske može, jutri pa hočejo to čast skazati že kakemu nemčurju. Glej, pred

nekaterimi leti smo imeli Slovenci v vojniškem trgu pri volitvi deželnega poslanca večino; a kmalu potem je pa dobil zagrizen nasprotnik našega naroda skoraj vse glase. Pri nas ni nič možatega, premalo značajnosti! Veliko je pa kriv tudi naš nemški »Vorschussverein«. Kdor je nemškemu »Vorschussverein« v Vojniku kaj dolžan, mora plesati, kakor mu žvižgajo tukajšnji nemčuhi. — »Vprašam vas, zakaj pa vaši vojniški Slovenci ne napravijo sami svoje posojilnice? Če smo jo mogli napraviti pri nas na Slatini, bi jo stokrat lažje napravili pri vas, kjer imate premožne osebe in prebisane glave med seboj. — »Veste, prijatelj, to je takole« mi odgovori, »študirali so naši gospodje že več let na to, da bi ustanovili posojilnico; pa, kakor čujem, še zdaj tako študirajo. Toda prenačiti se ne smemo. — »No, torej le študirajte do sodnjega dneva, da vam med tem nemčuhi poberejo vse vaše otroke. — Nejevoljno se podam dalje. Ko pridem do prijazne Nove cerkve, bi se bil kaj rad oglasil pri našem gospodu državnem poslancu; kolikokrat smo ga že z veseljem poslušali na Slatini; pa ravno ta dan je bil zopet na Dunaju. Zdaj sem v Socki. Zvedel sem, da ondašnje lepo grajščino ima v rokah neki dunajski žid. Žalostno! Zdaj se približujem že vitanjski zemlji; srce mi bije vedno bolj močno. »Kaj, če te na meji kar zgrabijo vitanjski Nemci, pa te poženejo nazaj v Celje?« Z vedno večjim strahom prekorakam most, ki veže celjski in konjiški okraj. Na celjski strani mosta je napis, zgoraj slovenski, spodaj nemški. »Kako bom pa v Vitanju shajal? Ali mi bodo dali vsaj za denar kaj jesti in piti, če jih vprašam po slovenski?« — Tako, zdaj sem na nemški vitanjski zemlji! Srečam par kovačev iz fužin, kjer zapazim koso v nemških, frankfurtarskih barvah. »Kam pa prodajate kose? Gredo vse na Nemško?« — »O kaj še!« mi odgovorita, »vse te kose prodajamo na Rusko ali pa v južne kraje — tje dol na Turško. — »Tako?« Torej vam vendar dišijo stotnjaki, ki jih dobivate od Rusov, Hrvatov in Bolgarov? — Kako pa je ime lastniku teh fužin?« — »Gospod Melej so. — »Mulej, Mulej, to je slovensko ime. Njegovemu očetu ali dedu je tekla zibelka gotovo na Gorenjskem; tam so Muleji doma.« (Dalje prih.)

Iz Spodnje Poljskave. (Tatvine). Pred letom dni je ukradel nekdo na Seljah ubogemu želarju lepo kravo, v cvetnem tednu t. l. pa tukajšnjemu posestniku gosp. Ant. Papež-u zopet kravo, ki je bila vsaj 140 gld. vredna; poleti je zopet bila ukradena težka krava gosp. Pivcu na Seljah. Kam je tat te tri krave odgnal, ne vé se še sedaj ne, se vé tudi tatú ne poznamo, čeravno je še vedno blizu nas, če ne celo med nami; kajti zvečer dne 30. vinotoka je skušal zopet tukajšnjemu posestniku gosp. Jožefu Papež-u, očetu zgoraj imenovane Antona Papež-a, lepo rejeno kravo v vrednosti kakih 100 gld. ukrasti. Na srečo se je zbudil posestnikov sin Janez, ter tata, ki je kravo že na dvorišče prignal, odpodil; ker je bila sila temna noč, ter je močno deževalo, žalitog se je skril tat, a tudi sled smo zgubili, samo vrv je pustil kravi na rogovih. Upajmo, da se bode posrečilo orožnikom, ki prav pridno tata iščejo, tega zločina najti ter sodnji izročiti, da se bode tudi že na tem svetu kaznoval.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Pri Nj. Veličanstvu svetlem cesarju je bil ljubljanski župan Graselli z enim podžupanom in odbornikom zahvalit se, da so po potresu obiskali Ljubljano.